

فطری بودن دین

استاد شهید آیت الله مرتضی مطهری

انتشارات صدرا

سرشناسه : مطهری، مرتضی، ۱۲۹۸-۱۳۵۸.
 عنوان و نام پدیدآور : فطری بودن دین / مرتضی مطهری.
 مشخصات نشر : تهران: صدرا، ۱۳۹۸.
 شابک : 978-622-6789-01-1
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا
 موضوع : فطرت - جنبه‌های قرآنی
 موضوع : فلسفه و دین
 رده‌بندی کنگره : BP ۲۱۶ / ۵
 رده‌بندی دیویی : ۲۹۷/۴۲
 شماره کتابشناسی ملی : ۵۸۱۴۲۱۰

فطری بودن دین

اثر: متفکر شهید استاد مرتضی مطهری

چاپ: اول، مرداد ۱۳۹۸ مطابق ذی‌الحجه ۱۴۴۰

تعداد: ۱۰۰۰ نسخه

بها: ۲۵۰۰۰ تومان

حروفچینی، لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مؤسسه چاپ فجر (۱۰۰۱۳۹۵) تلفن: ۳۳۱۱۹۷۹

ناشر: انتشارات صدرا (با کسب اجازه از شورای نظارت بر نشر آثار استاد شهید)

کلیه حقوق چاپ و نشر مخصوص ناشر است.

* تهران: شعبه ۱: خیابان ناصرخسرو، مقابل دارالفنون، کوچه دکتر مسعود، تلفن: ۳۳۹۱۵۱۳۰، دورنگار: ۳۳۱۱۹۷۹۶

شعبه ۲: خیابان انقلاب بین خیابانهای دانشگاه و ابوریحان، پلاک ۱۱۶۴ - تلفن: ۶۶۴۶۱۰۸۶ و ۶۶۹۶۱۶۴۵

شعبه ۳: خیابان پاسداران، خیابان گل‌نبی، خیابان ناطق نوری (زمره)، بوستان کتاب تلفن و دورنگار: ۲۲۸۵۲۴۸۹

* قم: خیابان ارم، تلفن: ۷۷۳۱۵۲۲، دورنگار: ۷۷۴۷۳۱۴

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۷۸۹-۰۱-۱ ISBN: 978-622-6789-01-1

فهرست مطالب

۷	مقدمه
	فطرت در قرآن و حدیث
۱۰	آیه سوره روم
۱۱	لغت فطرت
۱۱	معنی و تفسیر آیه
۱۵	آیه سوره بقره
۱۶	نگاهی به آیه ذر
۱۷	حدیث نبوی
۱۸	سخن علی علیه السلام
۲۳	نقطه مقابل «فطری»
۲۴	فطری بودن دین و اخلاق
۲۵	ابراهیم، حی بن یقظان قرآن
۲۸	پرسش و پاسخ

دریافته‌ها و گرایشهای فطری انسان

۴۸	نظریه هگل درباره ماهیت اشیاء (اصل تأثیر متقابل)
۵۰	فرق فطرت با سرشت
۵۳	مفهوم «ابتدایی بودن» در کلمه فطرت
۵۵	فرضیه قرآن

۴ ◀ فطری بودن دین

- ۵۶..... بیان نویسنده کتاب ذره بی انتها.
- ۵۷..... امور فطری.....
- ۵۸..... دریافت‌های انسان.....
- ۶۰..... آیا اصول قضاوت‌های انسان فطری است؟.....
گرایش‌های انسان:

- ۶۲..... ۱. گرایش‌های مرتبط با روابط مادی.....
- ۶۳..... ۲. گرایش‌های مقدس:
- ۶۴..... الف. گرایش به مقدسات اخلاقی.....
- ۶۵..... ب. گرایش به علم.....
- ۶۶..... ده نمونه.....
- ۶۸..... نظریه فطرت.....
- ۶۹..... پرسش و پاسخ.....

رابطه فطرت با مسئله شناخت

- ۸۳..... نظریه اکتسابی بودن دین.....
- ۸۴..... معنی فطری بودن دین از نظر قرآن.....
مسئله «شناخت» در اروپا:
- ۸۷..... ۱. نظریه کانت.....
- ۹۰..... ۲. نظریه هگل.....
- ۹۱..... ۳. نظریه مارکسیستها.....
- ۹۳..... فرق تجربه با استقراء.....
- ۹۷..... فطرت بی‌نهایت‌خواهی در انسان.....

دو دلیل بر فطری بودن دین

علامت فطری بودن:

- ۱۰۰..... ۱. عمومیت.....
- ۱۰۲..... سخن ویل دورانت درباره دین.....

- ریشه‌های بی‌دینی‌ها / یک نمونه ۱۰۳
۲. ریشه‌کن نشدن ۱۰۵

نظریات مخالف نظریه فطرت

- معنی فطری بودن ۱۱۱
- نظریات مقابل ۱۱۲
- نظریه روح اجتماعی ۱۱۳
- توجه دین از نظر روح اجتماعی ۱۱۶
- نظریه محیط ۱۱۸
- ماهیت عادت ۱۱۹
- تأثیر عمل بر روح انسان ۱۲۲
- مسئله مسخ، مؤید نظریه فطرت ۱۲۴
- خلود در عذاب از دیدگاه نظریه فطرت ۱۲۶
- سازندگی کار فقط با نظریه روحیون سازگار است ۱۲۷
- پرسش و پاسخ ۱۳۰

فطری بودن دین و آیه ذر

- آیا خداجویی فطری است؟ ۱۴۲
- آیا قبول وجود خدا فطری است؟ ۱۴۴
- آیا خداپرستی فطری است؟ ۱۴۷
- توضیح بیشتر درباره آیه ذر ۱۵۲
- تفسیر مبتنی بر برخی روایات ۱۵۴
- رد این تفسیر ۱۵۵
- بیان علامه طباطبایی ۱۵۹
- آیه سوره یاسین ۱۶۱
- پرسش و پاسخ ۱۶۲

فطری بودن دین و مسئله علّیت غایی

۱۶۶	آیه سوره روم.....
۱۷۳	مسئله علّیت غایی.....
۱۷۴	اصل غایت یا هدایت درونی در قرآن.....
۱۷۷	سخن خواجه نصیر.....
۱۷۷	هدایتهای اجتماعی در انسان.....
۱۷۹	فرق حکمت عملی با حکمت نظری.....
۱۸۲	نقد سخن دکتر هشترودی.....
۱۸۵	ریشه های مای طلق.....
۱۸۸	سبع رسایل اکرم.....
۱۸۹	پرسش های فلسفی.....
۲۰۳	فهرستها.....

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه

کتاب حاضر تنظیم شده شش جلسه بحث و انتقاد انجمن اسلامی پزشکان در سال ۱۳۵۰ هجری شمسی توسط استاد شهید آیت الله مرتضی مطهری در موضوع «فطرت» است. محور بحث، فطری بودن دین است، بدین برای آنکه با سایر کتابهای استاد درباره فطرت اشتباه نشود، همین نام برای این کتاب انتخاب شد، ضمن این که این عنوان در کتاب توسط استاد به کار رفته است.

همان طور که خواننده مستقر مطلع است موضوع «فطرت» از نظر آن اسلام شناس شهید مادر معارف اسلامی و مبنای جهان بینی و ایدئولوژی اسلامی است، به همین جهت ایشان این موضوع را در چهار مقام مورد بحث قرار داده اند؛ یکی در جمع معلمان و مربیان مدرسه نیکان تهران که آن مباحث تحت عنوان «فطرت» منتشر شده است. دوم در حوزه علمیه قم و در جمع برخی طلاب فضل که تقریرات آن مباحث به صورت کتاب فطرت در قرآن (جلد دوم) در معارف قرآن) درآمده است. سوم در انجمن اسلامی پزشکان که کتاب حاضر را تشکیل می دهد و چهارم در جلسه ای موسوم به «جلسه یزدیها» که چون مباحث آن جنبه تربیتی نیز پیدا کرده است در کتابی تحت عنوان فطرت و تربیت همزمان با این کتاب منتشر شده است.